

Cvičenia havarijnej pripravenosti

Radiačná monitorovacia sieť SHMÚ, ako súčasť systému včasného varovania pred žiarením, sa pravidelne zúčastňuje havarijných cvičení organizovaných na štátnej aj medzinárodnej úrovni.

Počas týchto cvičení SHMÚ plní dôležité úlohy:

1. Poskytuje **meteorologické predpovede**, ktoré slúžia ako vstup do modelov šírenia rádioaktívnych látok v ovzduší (ÚJD, Slovenské elektrárne).
2. Ako **člen WMO** (Svetová meteorologická organizácia) a v zmysle dohody medzi WMO a IAEA (WMO/TD-No. 778) prijíma, čiastočne aj distribuuje informácie o úniku rádioaktívnych látok a môže odosielať žiadosti do príslušného **RSMC** (Regionálne špecializované meteorologické centrum) o poskytnutie produktov predpovedných transportných modelov, pre účely efektívneho rozhodovania a riadenia slovenských inštitúcií zodpovedných za environmentálnu bezpečnosť (ÚJD, civilná ochrana, ÚVZ).
3. Ako kontaktný bod systému európskej výmeny radiačných dát **EURDEP** poskytuje v reálnom čase informáciu o radiačnej situácii zo svojej monitorovacej siete.

Cieľom národných a medzinárodných cvičení je preveriť výmenu informácií a koordináciu zúčastnených subjektov, odhaliť nedostatky v havarijnej odozve na národnej aj medzinárodnej úrovni, ktoré by mohli ohroziť minimalizáciu dopadov nukleárných nehôd.

Cvičenia prebiehajú pod gesciou Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE), OECD NEA (Agentúra pre jadrovú energiu), EK a na národnej úrovni ich organizuje ÚJD a ÚVZ v spolupráci so všetkými zložkami havarijného manažmentu.

Séria medzinárodných cvičení INEX je organizovaná Agentúrou pre jadrovú energiu (NEA). Koná sa od r. 1993. Ukázala sa ako úspešná pri testovaní, skúmaní a zlepšovaní systémov havarijného manažmentu na štátnej aj medzinárodnej úrovni.

Prehľad niektorých cvičení a ich zameranie:

INEX-1	1993	Včasná fáza nehody / komunikácia / rozhodovací proces na národnej úrovni / bezpečnosť potravín / havarijná asistencia
INEX-2	1996-1999	Rozhodovací proces v podmienkach neurčitosti / komunikácia v reálnom čase / vzťahy k verejnosti a médiám
INEX-2000	2001	Stratégie monitoringu a dátového manažmentu pre jadrové havárie / medzinárodná koordinácia
INEX-3	2005	Manažment následkov nehody / dlhodobé následky / rozhodovací proces v stredne a dlhodobom horizonte následkov havárie
INEX-4	2011	Manažment po krízovej situácii / odozva na teroristické použitie rádioaktívneho materiálu v mestskom prostredí
INEX-5	2016	Notifikácia a komunikačné aspekty / cezhraničné dopady / získavanie zdrojov

SHMÚ sa týchto **medzinárodných cvičení** pravidelne zúčastňuje.

Cvičenia poriadané na **národnej úrovni** majú veľký význam pre identifikovanie nedostatkov v havarijnej pripravenosti. Jedným z dôsledkov cvičenia HAVRAN v r. 2012 bolo aj rozhodnutie o komplexnej obnove radiačného monitoringu SHMÚ.

Účasť na cvičeniach havarijnej pripravenosti je pre radiačný monitoring SHMÚ a aj pre Centrum predpovedí a výstrah príležitosťou preveriť správne fungovanie činností, ktoré sú podporou pre rozhodovanie krízových zložiek štátu v prípade jadrových udalostí.